Staten-Generaal 1/2

Vergaderjaar 2014–2015

29 679

Verslag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie

T/ Nr. 20

VERSLAG VAN DE 130E ZITTING

Vastgesteld 29 augustus 2014

Inleiding

Een delegatie bestaande uit de leden H. Franken (CDA, Eerste Kamer, voorzitter), mevr. M.M. De Boer (GL, Eerste Kamer) en N.J. Schrijver (PvdA, Eerste Kamer) heeft deelgenomen aan de 130e zitting van de Assemblee van de Interparlementaire Unie (IPU) die van 16–20 maart 2014 is gehouden in Genève. Wegens het bijzondere karakter van deze zitting – de IPU viert in 2014 haar 125-jarig bestaan – heeft de Voorzitter van de Tweede Kamer, mevr. A. Van Miltenburg, die tot haar aantreden als Voorzitter van de Tweede Kamer vice-voorzitter was van het bestuur van de Nederlandse Groep van de IPU, de delegatie vergezeld van 16–19 maart.

De delegatie is begeleid door de griffier interparlementaire betrekkingen en ambtelijk secretaris van het bestuur van de Nederlandse IPU-Groep, B. Nieuwenhuizen. Mevrouw Van Miltenburg is begeleid door mevr. M. Pos, medewerker Protocol van de Tweede Kamer.

Aan de 130e zitting van de IPU hebben parlementaire delegaties uit 145 landen en 35 delegaties van waarnemers (internationale en interparlementaire instellingen) deelgenomen.

De Griffier van de Eerste Kamer, G.J. Hamilton, heeft in Genève deelgenomen aan parallelle vergaderingen van de Association of Secretaries General of Parliaments (ASGP).

Executive Committee

Zoals gemeld in het verslag van de 129e zitting van de IPU (zie Kamerstuk 29 679, S/Nr. 19) maakt de heer Dijkhoff sedert oktober 2012 deel uit van het Executive Committee – het dagelijks bestuur – van de IPU. In verband met diens verhindering deel te nemen aan de voorbereidende vergaderingen van de 130e zitting van deze commissie, die overigens vooral in het teken stonden van de benoeming van een nieuwe secretaris-generaal van de IPU, heeft mevrouw De Boer hem op zaterdag 16 maart 2014 vervangen. Tijdens deze vergadering heeft de commissie met elk van de vijf door haar in een schriftelijke voorronde geselecteerde kandidaten

kst-29679-20
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2014

uitvoerig van gedachten gewisseld en heeft zij tenslotte – na uitvoerige beraadslagingen over de wijze waarop tot een selectie zou dienen te worden gekomen – een aanbeveling aan de Governing Council opgesteld. Deze aanbeveling, waaromtrent op 19 maart 2014 zou worden gestemd, bevatte de namen van drie kandidaten:
de heer Martin Chungong (Kameroen), mevr. Shazia Rafi (Pakiastan) en de heer Geert Versnick (België).

Briefing

In de avond van zaterdag 16 maart 2014 heeft de delegatie een briefing ontvangen van de Permanent Vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties te Genève, de heer R. van Schreven, en van de ambassadeur bij de ontwapeningsconferentie, de heer H.C. van der Kwast. De delegatie ontving tijdens deze briefing informatie over de Nederlandse beleidsinzet in de diverse in Genève gevestigde internationale organisaties, zoals de WHO, de ILO, de WTO, UNHCR, IOM, ICRC en OCHA, en over de stand van zaken van de diverse onderhandelingsronden inzake de beheersing en de reductie van conventionele alsmede A-, B- en C-wapens.
De heer Van Schreven heeft de delegatie vervolgens op 19 maart 2014 een werkdiner aangeboden dat in het teken stond van het thema «people on the move». Diverse aspecten (humanitaire, financiële, geopolitieke, economische, ecologische) van het wereldwijde vluchtelingenvraagstuk kwamen in de discussie aan de orde.
De zgn. Dutch Business Round Table, een genootschap van in en rond Genève gevestigde en werkzame ondernemers, heeft de delegatie in de namiddag van dinsdag 18 maart in een informele sfeer ontvangen. Van de gelegenheid maakten de aanwezige gastheren en gastvrouwen gebruik de Voorzitter van de Tweede Kamer – één dag voor gemeenteraadsverkiezingen in Nederland – uitvoerig te bevragen over het functioneren van het Nederlandse kiesstelsel en de parlementaire democratie.

Vergaderingen van de 12+

Tijdens een drietal vergaderingen op 16, 17 en 20 maart heeft de geopolitieke groep van Westerse landen zich gewijd aan de voorbereidingen van de plenaire vergaderingen van de assemblee en van de Governing Council en de daarin te nemen besluiten.
De leden **Van Miltenburg**, **De Boer** en **Franken** hebben aan de vergaderingen deelgenomen.
Op zondag 16 maart voerde de 12+ gesprekken met de door het Executive Committee geselecteerde drie kandidaten voor de functie van secretaris-generaal, stemde zij standpunten met betrekking tot de keuze van een emergency item af en kwam ze langs de weg van schriftelijke stemmingen tot voordrachten van uit haar midden te benoemen leden in de bureaus van de vier vaste commissies. Tijdens de vergadering van de 12+ op 20 maart refereerde mevrouw De Boer aan een discussie die twee dagen eerder in het Executive Committee was gevoerd over de situatie in Oekraïne. Het zou, zo stelde zij, merkwaardig zijn dat – nu geen meerderheid bleek te bestaan voor het agenderen van een desbetreffend zgn. emergency item aangaande dit onderwerp – gedurende de hele 130^{e} IPU-vergadering met geen woord over de crisis rondom dat land gerept zou worden. Mede op haar aandringen is daarom overeengekomen dat de President van de IPU aan het slot van de zitting een presidentiële verklaring over de crisis in Oekraïne zou voorlezen. Deze verklaring is als bijlage 1 bijgevoegd.

De plenaire vergadering van de Assemblee

Tijdens de openingsvergadering van de Assemblee op maandag 17 maart bleek een viertal voorstellen voor een plenair debat over een zgn. emergency item te zijn ingezonden:
De delegatie van de Syrische Arabische Republiek stelde voor te debatteren over: « The role of parliaments and the IPU in fighting terrorism and achieving international peace and security through a peaceful political solution to the situation in Syria and respect for resolutions with international legitimacy and the principles of sovereignty and non-interference in the internal affairs of other states».
Het voorstel van de delegatie van Marokko luidde:
« Helping to restore peace and security and consolidate democracy in the Central African Republic: the contribution of the IPU.
Door de delegatie van Oekraïne was voorgesteld een debat te wijden aan: « Russian Federation aggression against Ukraine» terwijl de delegatie van Canada had voorgesteld te kiezen voor het onderwerp «The crisis in Ukraine».
Overleg tussen de delegaties van Oekraïne en Canada leidde ertoe dat Canada zijn voorstel wijzigde in «Aggression against Ukraine». Voorafgaande aan de stemmingen over deze voorstellen deelde de delegatie van Oekraïne mee haar voorstel in te trekken ten gunste van het herziene voorstel van Canada. Na afloop van de stemmingen bleek het voorstel van Marokko de meeste stemmen te hebben behaald. Het debat over dit onderwerp werd gehouden op 18 maart. De delegatie heeft besloten zich van een inbreng in het debat te onthouden.
Een vast onderdeel van de agenda van de plenaire vergadering vormt het zgn. General Debate, waarvan het onderwerp steeds tijdens de voorgaande zitting van de Assemblee wordt bepaald. In verband met het feit dat de IPU in 2014 125 jaar bestaat was tijdens de 129^e zitting gekozen voor het thema: «Renewing our commitment to peace and democracy.»
De Voorzitter van de Tweede Kamer, mevr. **Van Miltenburg**, heeft aan dit debat deelgenomen. Haar rede is als bijlage 2 bij dit verslag opgenomen.
Gedurende drie dagen hebben leden van 97 parlementen, waaronder 34 Parlementsvoorzitters de assemblee toegesproken.
Tijdens haar slotvergadering op woensdag 19 maart heeft de Assemblee ingestemd met de door de President opgemaakte samenvatting van het General Debate (zie bijlage 3) en met de door de Standing Committees voorbereide ontwerp-resoluties.

Bilaterale ontmoeting van de Voorzitter van de Tweede Kamer

Gedurende haar aanwezigheid in Genève heeft mevrouw Van Miltenburg tijdens enkele bilaterale ontmoetingen gesprekken gevoerd met collega-voorzitters (dan wel hun vervangers) van de parlementen van Bahrein, Bangladesh, Letland, Mali en Turkije.

Het Committee on Middle East Questions

De heer **Franken** heeft op zondag 16 en woensdag 19 maart deelgenomen aan vergaderingen van het Committee on Middle East Questions, waarvan hij vast lid is. Beide vergaderingen stonden in het teken van het arrangeren van «dialogue sessions» tussen afgevaardigden van de Knesset en van de Palestinian Legislative Council.
Tijdens de eerste vergadering, die wegens vertraging van een vlucht uit Tel Aviv helaas niet kon worden bijgewoond door de Israëlische afgevaardigde, is getracht een aantal gespreksonderwerpen te selecteren. De voorzitter van de commissie en de secretaris-generaal van de IPU voerden daartoe de positie van vrouwen en kinderen in het Midden-Oosten op. Van Palestijnse zijde werd echter te kennen gegeven dat men uitsluitend

bereid was te discussiëren over de gevangenhouding van Palestijnse parlementariërs door de Israëlische regering. De commissie besloot hierover advies te vragen aan de voorzitter van het Committee on Human Rights of Parliamentarians.
Tijdens de tweede vergadering van de commissie was naast een uit vier personen bestaande Palestijnse delegatie eveneens een gezaghebbende Israëlische vertegenwoordiging aanwezig. Nadat de voorzitter van de commissie verslag had uitgebracht van het overleg met de voorzitter van het Committee on Human Rights of Parliamentarians heeft de commissie besloten uit te zien naar een ander, meer concreet onderwerp dat wel de instemming van beide partijen zou hebben. Op voorstel van de heer Franken heeft de commissie er uiteindelijk voor gekozen in juni 2014 een ronde-tafel-bijeenkomst met parlementariërs uit Israël en de Palestijnse gebieden te beleggen en daarin te spreken over een groot watervoorzieningsproject dat zal worden aangelegd op de grens van Israël en Jordanië. De scheidend secretaris-generaal, de heer Johnsson, zegde toe de organisatie van deze bijeenkomst op zich te nemen.

Coordinating Commitee of Women Parliamentarians

Mevrouw **De Boer** heeft op zondag 16 maart deelgenomen aan de traditionele bijeenkomst van vrouwelijke parlementariërs binnen de IPU. Tijdens deze bijeenkomst werden door de IPU verzamelde cijfers gepresenteerd over de participatie van vrouwen in parlementen. Wereldwijd is het percentage vrouwen dat in 2013 tijdens verkiezingen is verkozen 21,8. In de ranglijst van landen met de meeste vrouwen in hun parlement staat Nederland met 38,7% op de 16e plaats. Koploper is Rwanda met 63,8% vrouwen, mede dankzij een daar geldend quotumsysteem: 24 parlementszetels zijn gereserveerd voor vrouwen. Tegelijkertijd blijken veel vrouwen daar bovendien op niet gereserveerde zetels te worden gekozen. Eén van de conclusies van de vergadering was dat politieke partijen de belangrijkste poortwachter zijn voor toegang van vrouwen tot de politiek en het parlement.

De Standing Committees en hun resoluties

Zoals gebruikelijk hadden de drie «vakcommissies» van de IPU – het Standing Committee on International Peace and Security, het Standing Committee on Sustainable Development, Finance and Trade en het Standing Committee on Democracy and Human Rights de plenaire vergadering lang tevoren voorbereid door middel van het opstellen en rondzenden van concept-rapporten en daarop gebaseerde concept-resoluties. In de vergaderingen van de commissies tijdens de 130e zitting hadden de afgevaardigden gelegenheid hun standpunten en amendementen mondeling toe te lichten.
Mevrouw **De Boer** heeft op dinsdag 18 maart 2014 deelgenomen aan een vergadering van een «working group» van de Coordinating Committee of Women Parliamentarians, die de concept-resolutie van het Standing Committee on Sustainable Development, Finance and Trade aan een kritische beschouwing heeft onderworpen. In deze concept-resolutie, getiteld «Towards risk risilient development: taking into consideration demographic change and natural constraints» wordt o.a. een link gelegd tussen het verkleinen van de risico's op (natuur)rampen en bevolkingsgroei, «family-planning», demografische ontwikkelingen en reproductieve rechten. Mevrouw De Boer heeft er in haar interventie o.a. op gewezen dat het belangrijk is dat de aandacht voor de positie en de participatie van vrouwen in de gehele resolutie wordt verankerd en dat wordt gewaarborgd dat de resolutie op het punt van de «familyplanning» de reproductieve rechten en de zelfbeschikking van vrouwen centraal stelt. Zij bracht deze overweging ook daarom in omdat enkele amendementen van

afgevaardigden de strekking had op te roepen tot maatregelen ter (gedwongen) geboortebeperking.

Mevrouw **De Boer** en de heer **Schrijver** hebben deelgenomen aan een bijeenkomst van het Standing Committee on Democracy and Human Rights, dat een concept-resolutie, getiteld «The role of parliaments in protecting the rights of children, in particular unaccompanied migrant children, and in preventing their exploitation in situations of armed conflict» had voorbereid.

De door de drie commissies voorgestelde en door de plenaire assemblee aanvaarde resoluties zijn als bijlagen bij dit verslag gevoegd en kunnen worden gevonden op: www.ipu.org > statutory assemblies > 130th IPU Assembly.

Governing Council

Het algemeen bestuur van de IPU – Governing Council genoemd – heeft op woensdag 19 maart door middel van een geheime stemming de heer Martin Chungong, zittend plv.secretaris-generaal met 199 van de 352 uitgebrachte stemmen gekozen tot secretaris-generaal van de IPU voor de periode 2014–2018.

De voorzitter van de delegatie,
Franken

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen